

FELHÍVÁS ELŐFIZETÉSRE.

A *Tanulók Lapja* október 1-jén kezd meg új évfolyamát. A nyolcadik évfolyamot nyitjuk meg. Hogy mi volt ez alatt az idő alatt a *Tanulók Lapja*, azt régi előfizetőink tudják. Szép és nemes viszony fejlődött ki a lap és olvasói között, évek teltek el, s ez a viszony mind bensőbbé és melegebbé vált.

Az új szerkesztő nem szakít a hagyományokkal, céljait ugyanazt vallja, amit elődje: a *nemzeti műveltségnek* jelszavával indul meg, s törekedni fog, hogy minden magyar diák megtalálja az ő kedves lapjában azt, a mi őt érdekli, a miben gyönyörködik, s a miből valamit tanulhat.

Lelkes írók, tanfériak, az ifjúságnak igazi barátjai csatlakoztak a szerkesztőhöz, hogy nehéz feladatát sikeresen oldhassa meg. Hadd álljon itt azoknak a neve, a kik a *Tanulók Lapjában* írni fognak:

Benedek Elek, Jakab Odön, Jancsó Benedek, Balassa József, Solymossy Sándor, Palóczy Lajos, Kúnos Ignác, Kelen Ferencz, Léjay Ede, Wanaszek A. Antal, Gábor Ignác, Zsigány Árpád, Stille Nándor, Sárffy Aladár, Teveli Mihály, Szirtes Ignác, Roboz Andor, Földes Géza, Kovács Sándor, Recht Sándor, Ecsner (Regőczy) Győző, Garády Viktor, Nögrádi László stb. Be fogjuk vonni munkatársaink körébe mindazokat az írókat, a kik a magyar ifjúságnak a lelki világát ismerik, a kik a szép és hasznos ismereteket vonzó alakban tudják közkincesé tenni.

Új évfolyamunk gazdag és változatos tartalma az előfizetőket hétről-hétre meg fogja lepni. Minden hangzatos ígéretnél többet ér az, a mit adunk.

A *«Tanulók Lapja»* állandóan két hosszabb elbeszélést közöl. Az új évfolyam *Bubver*-nek, a világ-hírű angol regényírónak

«Pompéji pusztulása»

című nagy regényével nyílik meg, a melyet lapunk szerkesztője, Gaál Mózes dolgozott át a *«Tanulók Lapja»* számára. Ez a hatalmas mű számot tart arra, hogy a benne lefolyó dráma minden mozzanata a legélénkebb érdeklődést fogja kelteni lapunk olvasóiban. Színgazdag képek hosszú sora vonul el benne lelkünk szeme előtt a bomló félben levő római világ életéből, mikoron a kereszténységnek megtisztelt eszméi új világot kezdenek a romok felett teremteni.

Közölni fogjuk *Verne*-nek, a kifogyhatatlan francia regényírónak egyik regényét, mely érdekesség dolgában méltán sorakozik az eddig közlöttökhöz.

Jancsó Benedek «Körösi Csoma Sándor» életét írta meg lapunk számára, mintegy emlékoszlopot emelve a magyar tudomány e páratlan hőisének.

Nögrádi László költői hangulatú «Homokba írt meséi»-t folytatja, s az iskola világát tárgyazó elbeszéléseknek, rajzoknak egész sora vár közlésre készen.

Cikkeink felölelik az irodalomtörténetet, szépművészeteket, földrajzot, néprajzot, szóval a természettudományoknak minden ágát. S különös gondot fordítunk arra, hogy a tudományos tárgyú cikkek is világos, könnyen megérthető módon költői szép köntösben jelenjenek meg.

Havonként egyszer *zenéi rovatot* adunk, melynek vezetését *Recht Sándor*, a jeles virtuóz és a zeneirodalom ismert nevű munkása vállalta magára.

Fentartjuk az élénk összeköttetést az ifjúsági ön-

képzőkörökkel, mindenütt lesznek tudósítóink, s a hol önkényt jelentkező még nem akadott volna az önképzőkörök titkára vagy főjegyzője teljesíti ezt a tisztet. Buzgó tudósítóink az év végén fáradságukért *értékes könyvjutalomban* fognak részesülni.

Szerkesztői üzeneteinkben minden érdemleges kérdésre a legnagyobb készséggel megfellelünk és esetről-esetre útbajgazítással szolgálunk.

Fejtörő rovatunk sakk feladványokkal és *számrejtvényekkel* fog bővülni. A *sakk*-rovat vezetésére a magyar sakk-játszók egyik legjelesebbjét *Ecsner Győző* tanárt kértük fel. Úgy hisszük, hogy előfizetőink között sokan vannak, a kik e nemes és elmefejlesztő játékokat értik.

A rejtvények megfejtői között minden héten *jutalomkönyvet* sorsolunk ki.

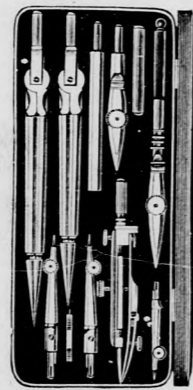
Annak a tudatában, hogy minden erőnktől telhető meg akarunk és meg fogunk tenni lapunk fejlesztése érdekében, teljes bizalommal fordulunk hozzátok, magyar ifjak, rajtatók mulik, hogy gardánk még erősebb, buzgóságunk még nagyobb, s a reménységünkben élő siker még hathatósabb legyen.

A *«Tanulók Lapja»*-nak előfizetési ára egész évre 9 K. 60 fillér; félévre 4 K. 80 fillér, és negyedévre 2 K. 40 fillér.

A ki *tíz* előfizetőt gyűjt, annak *egy* évig ingyen küldi a kiadóhivatal.

Gyűjtő ivateket készségesen küldünk lapunk előfizetőinek. Arra figyelmeztetjük a gyűjtőket, hogy ezeket az ivateket az összegyűjtött pénzzel *egyidejűleg* küldjék be a kiadóhivatalhoz (Budapest, IV., Egyetem-u. 4.).

A *«Tanulók Lapja»* szerkesztősége.

CALDERONI ÉS TÁRSA
BUDAPEST.

Váci-u. 1. Kishíd-u. 8.

ajánlják a legnagyobb választékban és igen jutányos áron a legfinomabb kivitelű

svájcei rajzeszközöket,

finom kivitelű hengeralakú rajzeszközöket. Legjobb minőségű **Klitz** vagy **Biefelgyártmányu**

iskolai rajzeszközöket.

Szemüvegek és orrsíptetők, mennyiség-tani, természet-tani, láttani, villanyos és vegytani készülékek, színház és tábori látesővek, szoba-, ablak- és fürdőhőmérők, fényképezési 8819 készülékek.

Képes árjegyzékek kívánatra bérmen-ve küldetnek.

A Középiskolai Matematikai Lapok

VIII. évfolyamának első száma a következő tartalommal jelent meg: Baumgartner Alajos: Vázlatok a matematika történetéből (Eratosthenes). Dr. Bozóky Endre: Az algebrai egész függvényekről. Mikola Sándor: A föld alakja és méretei. Szirtes Ignác: Abrázoló és constructív geometria. Kitérzött feladatok és gyakorlatok. Megoldott gyakorlatok és feladatok. Tréfás feladatok. 8829 A megfejtők névsora.

Előfizetési ár egész évre 6 korona.

Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal.

Budapest, VI., Hunyadi-tér 4., I. em. 10.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDAJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAÁL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

«RENDKÍVÜLI TÁRGYAK.»

A ki sokat markol, keveset szorit. Vannak emberek, a kik az egész világot egyszerre fel akarják falni éktelen mohóságukban, de még nagyobb az olyanok száma, a kik fáznak a gondolattól, hogy többet tanuljanak és dolgozzanak, mint a mennyi föltétlenül szükséges.

Hiba mindakettő, mert a túlságos buzgóság gyakran nem vet ügyet a munkagyőző erő mi-voltára, a legszűkebb határok közé szorított kötelességteljesítés pedig nem veszi figyelembe, hogy minő túlzott követelésekkel áll elő majdan az élet.

Az iskolában úgynevezett «rendkívüli tárgyak» vannak, nem kötelezők mindenkire nézve, az választja, a kinek kedve, hajlandósága van reá. Gyakran megtörténik, hogy a tanulót az újság ingere, néha a feltűnési vágy készíti, hogy egyik vagy másik rendkívüli tárgyat válassza. A rajzolni nem szerető beiratkozik szabadkézi rajzra; olyan, a kinek igen csekély a nyelvteljesége, francziául kezd tanulni, s mihelyt az új tárgy iránt való buzgósága megeszappan, abahagyja. És jól teszi, mert a mihez az ember nem kedvvel fog, azt jól megtanulni nem tudja. Az újság-vágy gyöngye alap a komoly tanuláshoz, a feltűnési vágy pedig hamar ellobbanó láng.

Nem így barátaim, a ki érezi, hogy valami iránt tartós kedve van, s érezi magában — mert kell éreznie — a kedv mellett a tehetséget is, az ne tágtison. Vegye kezébe a szeruzát és rajzoljon szeretettel, kitartással, tömérdék örömet szerez az embernek minden új ismeret, minden ügyesség; az vegye kezébe a francia könyvet és birközzék meg a kezdet nehézségeivel, ne akarjon mindjárt a második héten regényt írni fran-

cziaul, elégedjék meg azzal, ha egy-két apró mesét már megért, ha szokincse ötven-hatvan szóval gyarapodott; az törje magát a gyorsírás röggös mezején, s ne akarjon mindjárt az első héten országgyűlési gyorsíró lenni, mert bizony sok vonalozott lapot kell ezekkel a fura, jelentős vonásokkal betarkitania, míg a tanár magyarázatát szórul-szóra lejegyezheti; az pengesse a hurokat, czinczozjon eleinte, miglen a néma hangszer műértő keze alatt beszédes, gyönyörű-séges érzelem-tolmaécsa válik.

A tanulás, a munka maga az igazi élvezet, míg az utat járjuk, addig gyönyörködünk benne; míg a festő ecsetje engedelmeskedni tud, míg a színök összhangba verődnek; míg az új nyelv rejtett kulcsát megszerezzük; míg a billentyük s a húr akkor és úgy szól, a mint mi kívánjuk: az évek új meg új örömet hoznak nekünk.

A teremtés munkája a költőknél és művészeknél a kin és gyönyör kiapadhatatlan forrása. A ki tud igazán dolgozni, az érti csupán, hogy nem henyé frázis, ha azt mondjuk, hogy a legtisztább és legnemesebb öröm a munka maga, nem annak eredménye: a dicsőség, elismerés, jutalom.

Minden ismeret, a melynek belső kívánság a forrása, nem a ridegen megszabott kötelesség, édesebb nekünk, mert a míg megszereztük, az önmagunk életrevalóságát és kitartását tettük próbára.

A «rendkívüli tárgyak» mindenike szép és fontos, s mihelyt választottunk közülök, s mihelyt meggyőződünk arról, hogy van erőnk és tehetségünk reá, reánk nézve megszűnik rendkívülivé lenni. Kötelező az, ha nem is az iskolai bizonyítványban — de a magunk önértetének itélő-széke előtt.

SZAIDZSA.

Jávai történet.

Ez az öv nagyon kurta volt, az igaz, de hiszen Adendának oly vékony dereka volt! . . .

A keblén pedig egy selyemzacskóban őrizte azt a jázminszálat, melyet a nagy fa tövében Adendától kapott.

Ez a jázminszál el volt száradva, el volt hervadva, de Szaidzsa oda nem adta volna a világot minden kincseért.

Az egész úton csak a találkozás boldog pillanatára gondolt. Alig felelt a fiatal leányoknak, a kik e vidék szokása szerint megállították útjában és barátságosan kérdezték, honnan jön, hová megyen? Alig hallotta, a mit hozzá szóltak, csak arra gondolt, hogy Adenda miképen fogja megszólítani a viszontlátás percében és már szinte hallotta az ő édes hangjának esengését:

— Isten hozott, Szaidzsa! Mindig te reád gondoltam, fonás közben, szövés közben és mikor rizst öröltem a mozsaramban, melybe háromszor tizenkét rovást csináltam. Itt vagyok a fa alatt, az újhöld első reggelén. Isten hozott, Szaidzsa! most már feleséged lehetek.

Ez volt az a zene, mely Szaidzsa füleiben esengett és melynek bűvös szavától nem hallotta a köszöntéseket, melyekkel útközben fogadták.

Végre egy éjszaka megpillantotta a fát! . . . Azaz először csak egy nagy sűrű feketeséget látott, mely eltakarta előle a csillagokat.

Ez a baduri tölgyfaerdő!

Amott kell lennie a fának, mely alatt Adendát viszontláthatja, mihelyt a hajnal első pirja fakad.

Csakhamar odaért és a sötétben végig tapogatva egynéhány fa törzsét, egy mély hasadástól fölismerte az ő fáját, az Adenda fáját, mely alatt a jázminszálat kapta tőle.

Leült a fa tövében és a csillagos eget nézve elmerengett . . .

Vajjon mit csinál most Adenda? Alszik-e? Megesinálta-e pontosan a rovásokat famozsarába? . . .

Istenem! Ha elfelejtett volna egyet! . . .

És vajjon hogyan töltötte ezt a harminczhat hónapot? Szőtt-e sok szép ruhát? És szövés közben gondolt-e sokat ő reá? . . .

Majd eszébe jutott ifjúsága, édes anyja, aztán a rettenetes pillanat, mikor a bivaly megmentette a tigris karmaitól, s elgondolta, mi lett volna Adendából, ha az az állat nem lett volna oly hü és oly bátor . . .

A csillagok egymás után tűntek le a nyugati égről. Szaidzsa le nem vette róluk a szemét . . . Minden csillagnál, mely a láthatáron eltűnt, arra gondolt, hogy a nap ismét közelebb jött a keleti oldalon, s közelebb érezte magát a boldog pillanathoz, mikor Adendáját újra meglátja.

— Bizonyosan itt lesz, mihelyt a hajnal hasad . . . igen . . . már pitymallatkor itt lesz! . . . De miért is nincs már itt este óta?

Rosszul esett neki, hogy Adenda nem igyekezett megelőzni a boldog pillanatot, mely ő neki, három éven át, minden gondolatát eltöltötte . . .

De aztán belátta, hogy igazságtalanul panaszkodik! . . . Hiszen a nap még nem kelt föl! . . .

A csillagok elhalványodtak odafönn, a nap fényétől, mely a szemhatár mögött emelkedett.

Itt-ott, a kelet felől elvonuló felhőkön keresztül, esillogó fénysugarak — mint arany nyilak — röptültek végig a láthatáron; de ezek a nyilak, mintegy pillanatnyi meteorok, eltűntek ugyanabban a pillanatban, a melyben keletkeztek és úgy látszott, mintha visszahulltak volna a rejtelmes függöny mögé, mely a napvilágot elrejtette Szaidzsa szemei előtt.

Lassanként világosodni kezdett és már láthatta a tájat, tisztán kivehette a kókuszdiófák koronáit, melyek Badurt jelezték, a hol Adenda aludt! . . . Mit is mondok? a hol nem aludt . . . a hol már nem aludhatott! Hogyan is aludhatott volna? Hát nem tudta, hogy Szaidzsa vár reá dobogó szívvel!

Bizonyára nem tudott aludni egész éjjel. És a falu éjjeli őrei alighanem többször kopogtattak ajtaján, hogy megkérdezzék, mért van még világosság a szobájában! És Adenda kedves mosolyával bizonyára azt felelte, hogy egy fogadalma tartja ébren, hogy egy ruhát sző, melynek okvetlen el kell készülnie az újhöld első napjára . . .

Vagy talán sötétben töltötte az éjszakát és mozsarát elővéve, az örömtől és izgatottságtól reszkető kézzel végigtapogatta és számlálgatta rajta a rovásokat?

Ki tudja? Talán gyermekes bohósággal egynéhányszor megcsalta örömtől repeső szívét . . . és egygyel kevesebbet számlált . . . és akkor aztán újra megolvasta és ujjongva győződött meg róla, hogy csakugyan háromszor tizenkét hold telt el azóta, hogy Szaidzsát utoljára látta.

Most hogy már virradni kezd, bizonyára Adenda is türelmetlenül lesi, hogy mikor kél már a nap, az a lusta nap, mely úgy késik, egyre késik!

HETI VÁSÁR PESTEN. — WAGNER SÁNDOR FESTMÉNYE.

De ime egy kék-vörös vonal tűnik föl a szemhatár peremén; odaér a felhőkhez, melyeknek körvonalai mintha meggyuladnának; megint arany nyilak röpködnek végig az égen, de most már nem hullnak vissza, hanem behatolnak az égbolt szürkeségébe; fényes sugaraik egyre nagyobb körökben szóródnak szanaszéjjel; ide-oda röpködnek, majd találkoznak, keresztezik egymást, majd kigyózza ide-oda cikáznak, végre esillogó kékébe egyesülve aranyos fényükkel elárasztják az azurkék eget . . . Mily káprázatos vegyülete a tarka színeknek! . . . Piros, kék, sárga, ezüst bibor, azur . . .

Egek ura, ez a hajnal!

A találkozás órája!

Most fogják egymást viszontlátni!

Szaidza nem tudott semmiféle imát. Kár is lett volna tudnia, mert nincs az az emberi nyelv, melyen valaha szentebb és buzgóbb imát rebegtek volna az ő néma elragadtatásánál.

A viláért sem ment volna el Badurba.

Ott fölkeresni Adendát nem látszott előtte oly gyönyörteljesnek, mint közeli megérkezésének bizonyossága.

Ott ült a fa tövében és szeme elkalandozott az erdős-völgyes tájon, mely mosolygva üdvözölte régi ismerősét és melynek minden bokra egy-egy gyermekkori emléket elevenített föl lelkében . . .

De gondolata és tekintete végre mindig csak odafordult az ösvény felé, mely Badurtól a fához vezetett. Minden, a mit látott, a mit hallott, a mire gondolt, csak azt kiáltotta benne: Adenda!

Balra, ott, a hol a föld olyan sárga, egy napon egy fiatal bivaly beleesett a mély árokba. A parasztok összecsődültek, hogy megmentsek az állatot . . . Végre erős kötelekkel föl húzták. Adenda atyja segített a legerényebben.

És Adenda hogy örült neki, hogy tapsolt!

Amott pedig, a túlsó oldalon, azon a dombon, melynek kókuszdiófái eltakarják a falu kunyhóit, ott esett le a kis Sziuna egy fa tetejéről és szörnyet halt. Az anyja sirt keservesen, hiszen olyan kiesiny, olyan gyöngé fiúcska volt!

Sokkal kisebb, sokkal gyöngébb volt Adendánál . . .

És még mindig nem jön senki az ösvényen, mely Badurból a fához vezet!

Most mindjárt . . . most fog jönni . . .

Hisz még alig kelt föl a nap . . .

Szaidza megpillantott egy evetkét, mely fűgén ugrándozott egy kókuszdiófa törzsén. A kedves kis állat ide-oda futkosott a fa koronáján,

majd lesurrant a csupasz törzsön, majd meg újra föl kúszott, bele nem fáradva bohó játékába.

Szaidza el-elnézte a fűge állat kecses mozgulatait; jól esett ez a pihenés fáradt agyának, mely virradat óta lázas izgatottsággal dolgozott.

Így esalta meg a várakozást, mely szörnyen gyötörte.

Gondolatai és érzelmei lassanként rhythmicus szavakban kerestek kifejezést és akkor eldalolta azt, a mi lelkében végbe ment.

Leírjam ezt a dalt?

Igen.

Jobb szerettem volna maláj nyelven közölni . . . a keletnek ez az olasz nyelve.

Nézzétek az evetkét, mint keresi táplálékát a kókuszdiófán!

Felkapaszkodik, lesurrant és pajkosan játszadozva ide-oda ugrik:

Végig fut a fa törzsén, felkúszik, lebukik, újra felkúszik s újra lebukik . . .

Ninesenek szárnyai s mégis oly fűge, mint a madár. —

Üdvözlég, evetkém, boldog sikert kívánok!

Te bizonyára meg fogod találni a táplálékot, a mit keresel;

De én, itt ülök egyedül az erdő szélén

És egyre várom lelkem táplálékát . . .

Már régen lecsillapította éhét a fűge evetke,

Már régen pihenni tért piczi fészkébe;

De az én lelkemet, de az én szívemet

Még mindig setét bánat borítja . . . Adenda!

És még mindig nem jó senki az ösvényen, mely Badurból a fához vezet! . . .

Szaidza szeme egy tarka pillangót követett, mely vidáman röpködött a nap első sugaraitól átmelegedett levegőben.

És dalolni kezdett:

Nézzétek amott mint röpköd a gyönyörű pillangó!

Mint tarka virágok, úgy esilognak piczi szárnyai.

Szivecskáját szerelemre gyullasztotta a mandulafa virága.

És most bizonyára azt keresi, édes illatú kedvesét. —

Üdvözlég, pillangócskám, boldog sikert kívánok!

Te bizonyára meg fogod találni, a mit keresel;

De én, itt ülök egyedül az erdő szélén

S nem találok, a mit szívem áhít . . .

Már régen megcsókolta a tarka pillangó

Az illatos virágot, melyet annyira szeret!

De az én lelkemet, de az én szívemet

Még mindig setét bánat borítja . . . Adenda!

És még mindig nem jön senki az ösvényen, mely Badurból a fához vezet! . . .

Már a nap magasabbra emelkedett az azurkék égen és sugaraí bearanyozták a halmokat.

Szaidza tovább dalolt:

Nézzétek mint ragyog a nap odafönn a dombok fölött! Saját tüzének hevétől gyötörve úgy szeretne leszállni, Szeretne megpihenni a tenger hűvös hullámiban, Mint a hitves ölelő karjaiban. —

Üdvözlég, fényes nap, boldog sikert kívánok!

Te bizonyára meg fogod találni, a mit keresel:

De én, itt ülök egyedül az erdő szélén,

S nincs, hol megpihentetnem sajtó szívemet . . .

Már régen ott lesz a nap a hegyek mögött,

Már régen pihenni fog a tenger hűvös hullámiban;

De az én lelkemet, de az én szívemet

Még mindig setét bánat fogja borítani . . . Adenda!

És még mindig nem jött senki az ösvényen, mely Badurból a fához vezetett! . . .

Fagyos ajkai egy hervadt virágot csókolnak;

Jertek, vigyük fel magunkkal az égbe

Őt, a ki Adendát várta szíve utolsó dobbanásáig.

Úgy-e, nem maradhat itten elhagyatva

Ó, kinek a szíve oly erősen tudott szeretni!

És akkor fagyos ajkaim el fogják rebegni

Még egyszer, utoljára Adenda édes nevét,

S még egyszer utoljára megcsókolják a jázminszálat,

A mit ő adott . . . Adenda! . . . Adenda!

És még mindig nem lehetett látni senkit az ösvényen, mely Badurból a fához vezetett! . . .

Oh! bizonyára hajnal felé elnyomta az álom és a fáradtság, mert átvirrasztotta az egész éjszakát és talán az utolsó éjszakákat mind. Talán már hetek óta nem aludt . . . mert mindig Szaidza hazatérésére gondolt . . . Igen, így lesz!

Elmenjen-e most Badurba?

KIVÁNDORLÓ ZSIDÓK BEBOCSÁTTATÁST KÉRNEK EGYIPTOMBA. — Egyiptomi szobrászat.

Szaidza ugyanazon panaszos hangon folytatta dalát:

Mikor már nem fognak röpködni a tarka pillangók,

Mikor a csillagok már eloltják tűzüket

És a jázmin már nem árasztja édes illatát;

Mikor a fenevadak már elbűnnek az erdő mélyében,

Mikor a nap újra elindul fényes pályáján

És a hold a hegyek mögé rejt halavány arczát —

Akkor, ha Adenda addig el nem jön,

Egy fehérszárnyú angyal fog leszállni a földre,

Hogy felkeresse, a mi itt maradt . . .

Tetemem itt lesz elterülve a fa tövében . . .

Szegény lelkemet, szegény szívemet

Setét bánat borítja . . . Adenda!

Semmi! Semmi! Senkit sem látni az ösvényen, mely Badurból a fához vezet! . . .

És az angyal majd megpillantja tetemet,

És ujjal mutatja fehérszárnyú testvéreinek:

Nini, egy halott, a kit itt felejtettek . . .

Nem, azt nem teheti, ez azt jelentené, hogy kételkedik benne.

Kérdzősködjék-e annál az embernél, a ki amott vezeti ki bivalyát a mezőre?

Nem, az az ember nagyon messze van, s különben is, Szaidza nem akar Adendáról beszélni . . . Nem is akarja nevét kiejteni . . . Nem akar találkozni senkivel, míg őt nem látja, őt egyedül. Csak türelem! El fog jönni! Itt lesz mindjárt!

Várni fog!

Várni fog!

De hátha betegen fekszik . . . hátha meghalt Mint sebzett szarvas, úgy szökik föl helyéről és neki iramodik az ösvénynek, mely a fától a faluba vezet.

Nem lát, nem hall semmit . . . pedig hallhatta volna, a mint a falu lakói feléje kiáltoztak:

— Szaidza! Szaidza!

De mit jelentsen ez? . . . Hol van az Adendák háza? . . . Nem látja sehol! . . . Nem, nem, az nem lehet! Bizonyára túl ment rajta gyors futásában!

Már a falu túlsó végére ért és még mindig nem látott semmit.

Visszafordul . . . végig rohan a falun, dühvel eltelve önönmaga ellen, hogy el tudott menni az Adenda háza mellett, a nélkül, hogy észrevette volna.

Újra ott van a falu bejáratánál.

Istenem! Álom ez, vagy való?

Megint nem látott semmit, nem talált semmit.

Harmadszor is végig akart rohanni a falun, de már nem volt elég ereje hozzá: megállt, két tenyerébe hajtotta fejét, azt a fejet, melyből ki akarta űzni az örületet, mely már-már elfogta, és hangosan fölkiáltott:

— Részeg! Részeg! Részeg vagyok!

És a baduri asszonyok előjöttek házikóikból és szánakozva nézték a szegény ifjút, a ki ott állt kétségbeesett arccal. Jól tudták, hogy az Adendák házat keresi, de azt is tudták, hogy az Adendák háza is sok más baduri ház sorsára jutott . . . eltűnt . . .

Egy napon a parang-kudzsangi kerületi főnök Adenda atyjától is elvette erőszakkal mind a két bivalyát és a szegény tönkretett ember, hogy az adófizetés elmulasztásáért reá szabott büntetést elkerülje, elszőkött e vidékről fiaival és Adendával. De okulva Szaidzsa atyjának szomorú sorsán, a kit Buitenzorgban kemény botbüntetéssel sújtottak, mert ütleivel nélkül hagyta el Badurt — ő nem Buitenzorg felé menekült, nem is Kravangba, sem pedig Batavia környékére, hanem Csilang-Kahan felé, a tengerparti vidékre.

Ott az erdőben, a hegyek között, már voltak többben, a kiket ugyanaz a sors üzött el atyáik házából. Mikor elég nagy számban voltak, egy éjjel kézre kerítették egy halászbarkát és elvitorláztak nyugat felé, a keizersbaai (Császár öble) irányában, a lompongi hegy felé.

Ez volt az az út, melyet halkán suttogva adtak szájról-szájra a lebaki tartományban, valahányszor elrabolt bivalyokról és adófizetés elmulasztásáért kiszabott büntetésről volt szó.

De Szaidzsa semmit sem értett abból, a mit neki elmondtak. Olyan zúgást érzett a füleiben, mintha kalapáccsal verték volna a homlokát.

Halántékai kidülledtek és a vére, hevesen forrva, csaknem szétrepesztette ereit.

Egy árva szó sem fakadt ajkáról; szeme me-

roen nézett mindenfelé, de nem látott, nem vett észre semmit.

Hirtelen rémes kacagásba tört ki . . .

Egy öreg asszony elvezette kunyhójába és gondját viselte a szerencsétlen ifjúnak.

Lassankint szelidebb lett a nevetése, de szavát nem lehetett hallani, csak éjszaka verte föl álmukból a ház lakóit egy panaszos mormogás: — Nem tudom, hol fogok meghalni! . . .

Másnap azt kérdezte az öreg asszonytól, hogy kinél találhatná meg az Adenda mozsarát.

A jó asszony megörült, hogy végre megszólalt a szegény Szaidzsa; hamar elszaladt a faluba a mozsarat megkeresni.

Nemsokára visszatért és megmondta a mozsár új tulajdonosának a nevét: Szaidzsa oda ment vele, az egész úton egy szót sem szólt.

Ott megmutatták neki a mozsarat, rögtön megismerte és megolvasta rajta a rovásokat.

Harminezkető volt! . . .

Akkor aztán egy csomó pénzt nyomott a vén asszony kezébe és elment Badurból . . . a többiek után.

Néhány nap múlva megérkezett Lampongba, a hol a felkelők már nyílt lázadásba törtek ki a kormány ellen. Belépett egy bantami csapatba, nem annyira azért, hogy az elnyomók ellen harezoljon, mint inkább, hogy alkalma legyen Adendával találkozni.

Nagyon szelid természet volt, nagyobb hajlandósággal a búskomorságra, mint a gyűlöletre és boszúra . . .

Egy nap, mikor a felkelők újra vereséget szenvedtek, Szaidzsa ott bolyongott egy faluban, melyet a hollandus sereg elfoglalt és mely ennél fogva a lángok martaléka lett.

Szaidzsa tudta, hogy a szétvert csapat nagyobb-részt bantamvidéki felkelőkből állt.

Bolygó kísértethez hasonlóan bejárta a házakat, melyek még nem borultak egészen lángba.

E házak egyikében rábukkant Adenda atyjának holttestére. Melle egy szurony hegyétől volt keresztül szúrva.

Mellette aludtak halalos álmukat Adenda bátyjai, három fiatal legény, csaknem gyermekek, megölve, fölkoncsolva.

Valamivel tovább megtalálta Adenda véres tetemét!

Egy kis kék szalag volt bemélyedve a tátongó sebbe, mely mellét szétszaggatta; ez a rettenetes seb kétségbeesett küzdelemlől tanúskodott . . .

Ekkor Szaidzsa kirohant a házból . . . neki-

ment a katonáknak, a kik épen azon mulattak, hogy visszalökték a lángok közé azt a két-három életben maradt felkelőt, a ki menekülni akart ebből a máglyává változott faluból; rájuk rohant kinyújtott karokkal és a kezükből kiragadt szuronyokkal jobbra-balra osztotta a sebeket.

A katonák összefutottak, reávetették magukat és szuronyaik pengéi egymásba ütköztek a szegény Szaidzsa szívében . . .

Kevéssel ezután nagy ünnepélyt adtak Bataviában, az új győzelem alkalmából, mely új babérokat szerzett a holland seregnek.

A főkormányzó megtette a jelentést, hogy Lampongban helyreállt a rend és Hollandia királya, minisztereinek előterjesztésére, a kitüntetések egész záporát hullatta az ország hősiességére.

És vasárnap, mikor a hívők szíve buzgó imára fakad, hálaénekeket zengtek száz meg száz templomban annak az öröme, hogy a háború istene megint hollandus zászló alatt harezolt.

De ezen a napon

Halálhörgés volt az ének,

Vérszaga volt a tömjének . . .

És Isten nem fogadta el!

*Multatuli után, hollandból fordította
Gábor Ignác.*

Egy véres lap Erdély történetéből.

Történeti rajz.

Cserey úgy adja elő a Bánffy ellen szőtt ármány végrehajtását, hogy Teleki rávette a fejedelmet, hogy «Bánffy elleni akaratját tegye írásban subscriptiója s titkos pecsété alatt, mely írással Teleki Mihály menjen el Béldi Pálhoz és vele s annak utána a többi urakkal subscribáltassa». Béldi akkor Bodolán tartózkodott. Bemenvén hozzá Teleki, elmondta, hogy négy szem közt akar vele beszélni, s miután a külső palotáról is minden embert kiküldött, sőt az udvaron is fegyveres őrköt állított fel, hogy az ablakhoz való közeledést megakadályozzák, felmutatta előtte Apaffy levelét s kérte, hogy írja alá. Béldi, bár utóbbi időben gyűlölte Bánffyt, még sem akarta vesztét; ekkor Teleki térdre esve előtte s kezeit ég felé emelve, esküdözött mindenre, hogy Bánffy őt (Béldit) minden háza népével el akarja vésztetni, tehát kerülje ki a fenyegető veszedelmet s esatlakozzék a ligához. Ekkor ért az ajtóhoz Béldiné, kit Teleki titkolózása gyanakodóvá tett s benézve a kuleslyukon, látta, a mint Teleki

férje előtt térdre esett, s kihallgatta suttogó beszédjüket. Ekkor megijedve elkezdett kiáltani: «Uram, szerelmes uram, ne adj hitelt Teleki Mihály szavainak, mert bizony megcsal s elveszt tégedet is». Azok oda benn zavarba jöven, Béldi felkelt, kinyitotta az ajtót s kiszólt feleségének: «Eredj dolgozdra, ha asszony vagy». De ez még jobban könyörgött. «Szívem uram, a hatalmas istenért, ne higj ennek a gonosz embernek, mert hallám én, hogy Bánffy Dénes ellen akar ingerelni, de ha azt elteheti általad láb alól, bizony tégedet is elfogat. Vajki jól ismerem én Teleki Mihályt, ne hidd, akár mint esküdjék, mert nincs nála jó lelkiismeret, itt vagyok, ha megölsz is, lássad, de nem javallom dolgotokat».

Teleki Mihály elszégyelvén magát, nagy haraggal mondá: «Ha az én feleségem ezt cselekedné velem, kiverném a szemét is az agyából». Béldi is megriogatta feleségét, mire az asszony sirva, átkozódva távozott; Teleki pedig addig beszélt, míg aláíratta Béldivel a ligát, oly feltétellel, hogy Bánffyt meg nem ölik, hanem törvényesen járnak el ellene.

Bánffy feleségével gyanútlanul indult el Kolozsvárra. Útközben betért Koppándra a Vitéz Ferencznel tartott keresztelőre s épen mikor asztalhoz akartak ülni érkezett a hír (1674 november 15.), hogy katonák veszik körül a határt. Bánffy Vitéz Gábor erősebb épületébe viszi feleségét s maga hű szolgáljával Kolozsvárra visszalovagol. De a helyett, hogy támadói ellen indult volna, érzélgős levelek írásával töltötte az időt, közbenjárókat küld a fejedelemhez Fehérvárra, a kiket még az útban visszatértenek s végre saját emberei fogják el Szamosujvárt, s viszik a fejedelem rendeltére Kornis Gáspár őrizete alatt Bethlenbe.

És a büszke főurat fejedelmi parancsból megölték.

*

Béldi Pálnak hízelt az a tudat, hogy most már a fejedelem után az első személy az országban. Ő is volt, ki a Bánffy jószágain összeszedett 80,000 forint értékű ékszer, aranyt, ezüstöt Fogarasba vitette s mindegyre nagyobb buzgalmat kezdett kifejteni. Sokan folyamodtak hozzá, ünneptéltek s ügyeiket még a fejedelemtől is hozzá föllebbeztek. Tekintélyét nagyban növelte, hogy mindenki őt tartotta a történetek értelmi szerzőjének s ő igyekezett is befolyását minden irányban felhasználni, önféjüleg rendelkezett, parancsolgatott. Megtiltotta, hogy erdélyi ember Moldovába búzát vihessen, mely rendelet nagy kárral

sújtotta Háromszék búzatermelőit. Nagy is lett a felzúdulás, mire Béli újra azt izentette, a kézi-vásárhelyieknek és bereczkieknek, hogy ha ezer köből búzáját ingyen szállítják Moldovába, a rendeletet visszavonja. Mindezekről országszerte megdöbbenéssel beszéltek s Bethlen Miklós dorgáló levelet is írt hozzá, melyben komolyan inti, hogy «ne nyissa meg a nyelven emberek száját több-több calumniálkodásokra».

De a kevély főnemesen nem fogott a jó szó sikere önteltségében. Mind több-több hibát halmozott hibára, visszaélést visszaélésre, úgy hogy már a megyegyűléseken kezdtek felszólalni zsarnokoskodásai ellen.

Már 1676 elején megindul a titkos levelezés Teleki Mihály hívei és komái, Nalácsi István, Székely László, Bethlen Gergely, Mikes Kelemen, s szóval az úgynevezett udvari párt közt, melyben mindenféle híreket költenek, tervezett merényletekről suttognak, de oly hangon, hogy kitűnik, hogy az egész zürzavar Béli ellen van rendezve. Hívják Telekit Kővárról Fogarasba, hogy megakadályozza a mozgalom kitérését, mely állítólag az ő életét is fenyegeti. Addig-addig zaklatják, míg utoljára Teleki is meg mozdul s tudakozódik Bethlen Miklóstól, hogy mi igaz a szárnyaló hírekből. Bethlen Miklós semmit sem tud a dolgról s Székely László koholmányának tartja az egészet.

Vége is megállapodtak abban, hogy április 21-re előleges tanácskozásra gyűljenek össze. Bethlen Miklóst is behívták a fejedelem nevével, úgy Béli is. Megérkezésük napján Fogarasban mindkettőt meghívta ebédre a fejedelem.

Ennek az ebédnek szomorú volt a vége, mert Béli és Bethlen Miklóst elfogták.

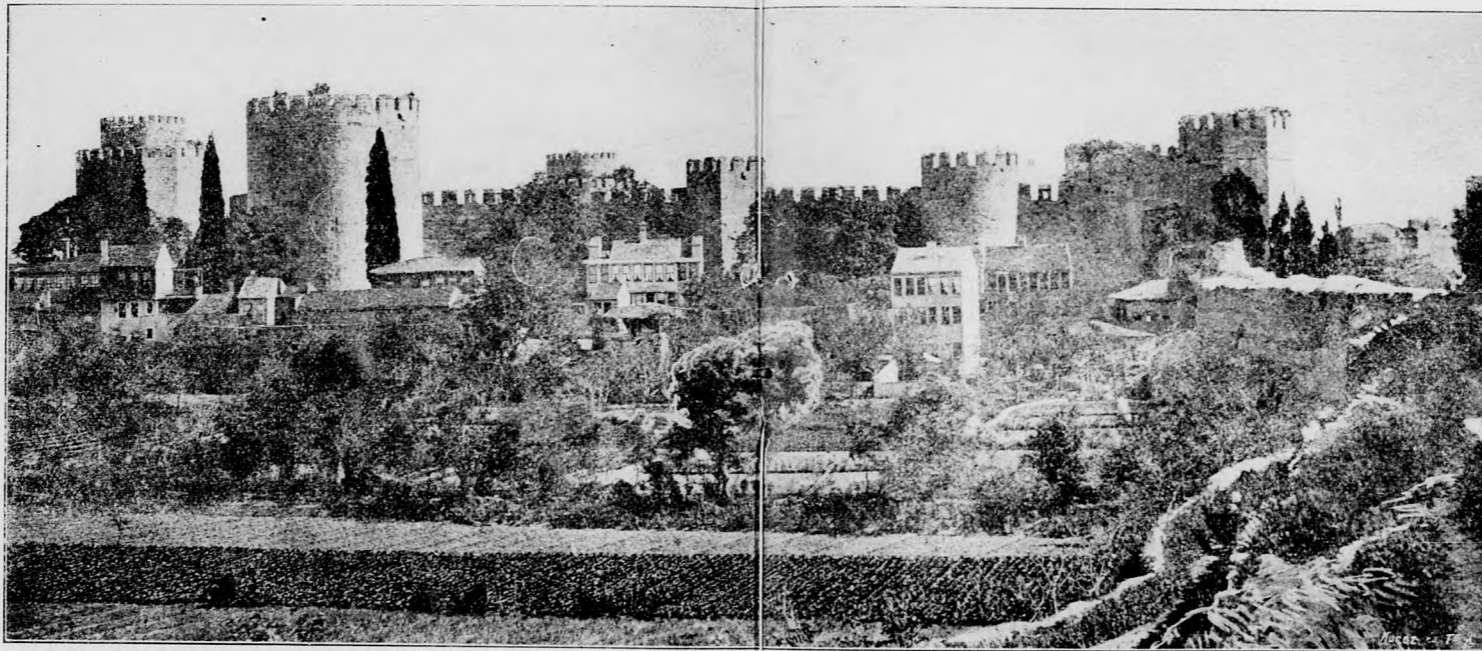
A foglyoknak a fogarasi vár kazamatáiban eleintén meg volt engedve a eseléd tartás, levelezés, vendégfogadás, de egyszer csak jöttek a megszorítások s július végén már vasba verték őket s így maradtak szeptember végeig.

1677 márczius 31-dikén bocsátották őket szabadon nehéz kezesség mellett és erős reversalisok kiállítására után. Béliért az urak 50,000 s Bethlenért 10,000 tallérig vállaltak kezességet.

De a ki azt hinné, hogy Béli kiszabadulása után csendes ember lett, nagyon csalódnék. Ellenkezőleg, duzzogva vonult félre, s új levelezésekbe

kezdett s mindjobban beleélte magát országjavítási terveibe. Nem mondott le arról a tervéről, hogy a fejedelmet, vagy legalább is tanácsosait valahogy békés úton leteszi s a dolgok folyásának üdvösebb irányt ad. Az udvari pártban ideges nyugtalankodás vett erőt, s rendszeresen ismétlődött a hír, hogy Béli sereget gyűjt s készül kiindulni Háromszékből. S bár e hírek merő koholmányok voltak, olyan futás kerekedett az országban, hogy párját kell keresni.

De Béli azért nem mozdult ki bodolai magányából, bármint tüzelték is hívei és alvezérei, ő

A JEKULE KONSTANTINÁPOLYBAN. — Egy véres lap Erdély történetében.

beérte lapos nyilatkozatokkal, melyekben ártatlanságát bizonygatja, s bevárta, míg Apaffy érte küldte Székely Sámuel hadnagyát, hogy Bodolát czernirozza s Béli, gróf Csákyt, Damokos Tamást stb. kézrekerítse. Ekkor pedig hű feleségétől s két felserdült fiától búcsút vevén, Bodoláról éjnek idején távozott. Külön úton mentek, egy része a Bodzán, a más az Ojtozon át s csak a havasokon túl egyesültek s vonultak Bukarest felé. Ámde úgy látszik, hogy már az ország határán túl szakadás állott be az emigrációban. A trónkereső Béli Konstantinápolyba ment.

Csak hogy ez a konstantinápolyi látogatás nem nagyon hozta zavarba az erdélyi udvart, melynek

már volt annyi gyakorlata, hogy tudta, mivel kell a portánál minden trónkeresőt legyőzni. A mint Béli elindulásáról értesült az udvar, rögtön Bethlen Farkast útnak menesztette 80,000 tallér ajándékkal oly czélból, hogy Béli befolyását a portánál kellőleg ellensúlyozza. Béliéket a vezér leszidta, ámitóknak, csalóknak nevezte, s ruháiktól, pénzüktől megfosztva a Jedikulába záratta.

Itt halt meg Béli Pál. A nagyratörő álmok, melyek bújtoztatták, s melyek Erdély nyomorúságát a legnehezebb időkben annyira fokozták — mint pára oszlott szét.

fáradozik, hogy egy papiros-sisakot készítsen el, melynek taraja nyitott és úgy van berendezve, hogy lámpás-tartónak szolgáljon.)

MICHELANGELO: Lám, Urbino? azt mondtad, hogy nem fog sikerülni és mégis pompásan elkészült. No, ide a lámpással.

URBINO: Az ám, csak hogy nem fog megállani ott benn. Lepottyán és elperzseli a haját. Mondhatom, gyönyörű egy találmány!

MICHELANGELO: Ha mondom, hogy megtartja. Miért is nem akarod, hogy tartsa?

URBINO: Én akarnám, de az nem fogja tartani.

MICHELANGELO: No jól van, te vastag nyakú, te! Add ide a lámpást, csavard ezt a drótot körül... még egyszer... Jól van. Most ide beteszem... így; erősítsd meg a drótot, itt. Látod, hogy megtartja!

URBINO: De ha ide-oda lóbálja a fejét, meggyúl a papiros.

MICHELANGELO: Szó sincs róla. A nyílás jó széles, a lángnak van elég helye, hogy jobbra-balra lobogjon. Nagyszerű! Ezen-túl éjjel dolgozom. A fénynek reá kell a márványra esnie. Micsoda szépségeket tár fel ez majd!

URBINO: Jobban tenné, ha lefeküdnék. Mindig olyan fura ötletei vannak, másnak eszébe sem jutna.

MICHELANGELO: Egészen kényelmesen lehet hordani, fejemet is könnyen mozgathatom. Ide a kalapácsesal és vésővel!... ide, a ládára.

URBINO: Én mégis csak a'mondó volnék, hogy jobb volna, ha lefeküdnék! Miért robotol éjjel? mint valami nyomorúságos napszámos. Tudhatná jól, hogy a kegyelmes asszony, a patróna, nem nézi jó szemmel, ha így elesigazza magát.

MICHELANGELO: Jó, eredd el hozzá holnap reggel, kérdezd meg, hogy van és mondd meg neki, hogy feleségem nem akarja, hogy korán lepihenjek.

URBINO: A felesége? a felesége? hogy-hogy?

MICHELANGELO: Ott van mellettem és rám néz szép, nagy szemével és azt mondja: dolgozzál, Michelangelo, dolgozzál a dicsőségedért, az enyémért, és egy zöld kis levelet mutogat a kezében, babért... A műzám, az én feleségem...

URBINO: Szófia, még a sirba viszi.

MICHELANGELO: Már régóta nem voltam ilyen boldog! Késő éjjel van és ennek a kis mécesnek

Ez a nagyravágyás buktatta meg az erős székeltyt, s hozzájárult ahhoz is legalább egy porzszemmel, hogy a gyöngye Apaffi után Erdély elveszítse egykori büszke önállóságát. (Vége.)

MICHELANGELO MŰHELYE. *

(Hideg homályos szoba. Késő éjjel. Egy készülőfélben levő szobor, melyre egy kis réz-lámpás szórógér világosságot. Antonio Urbino, a művész szolgálja a lámpást tartja a kezében. Michelangelo azon

* Ez a jelenet Gobineau grófnak, a kiváló francia költőnek «Renaissance» cz. művéből van véve, a mely igen apró drámai jelenetekben festi a renaissance-t. Ezekből még több apró jelenetet fogunk közölni.

világánál az eszmék roppant világait látom . . . Hány óra is lehet?

URBINO: Gondolom, rég elütötte az éjfélt. Jól tenné, ha lefeküdnék.

MICHELANGELO: Csak úgy ömlik a zápor. Az esőt hallani, a mint csapdossa a tetőt és hatalmas folyamként hömpölyög az udvaron keresztül. A zivatar rettenetes. De a rémes robaj közepett minő esend! Az égiháború távoli dörgése, felséges ordítása hallik csak, de sehol emberi hang, sehol esalfa, hazug, zsörtölődő, elbizakodott vagy bárgyú hang, a mi felbőszítene! Az ember alkothat . . . a szelleme szabad . . . boldog! Az ember egészen azé, a mit urának oly szívesen vall. Megnyílik a *márvány* titkosan zárt méhe; szabadulni érzem e főt . . . Fehéren, fehéren meg-rándul a véső alatt, mely egy-egy vonással közelebb hozza a megváltást . . . Mint szabadulnak fel az anyag nyüge alól . . . megszólalnak . . . Urbino?

URBINO: Mester!

MICHELANGELO: Elszunnyadtál a számlayon. Jobban tennéd, ha nyugodni térnél!

URBINO: Nem előbb, mint te, Mester!

MICHELANGELO: Furcsa egy makaesség!

URBINO: Persze, nem vagyok már valami fiatal és az éjjelezés kimerít, de a kegyelmes asszony lelkemre kötötte: ha urad nem nyugszik, ne pihenj te se. Hát meglátjuk, vajjon elkivánná-e öreg szolgája törődését.

MICHELANGELO: Csak még néhány pillanatot engedj, kérlek, valamit be kell fejeznem.

URBINO: Néhány pillanatot, de többet nem. A kegyelmes asszony megkivánja, hogy . . .

MICHELANGELO: Jól van, jól. Mesélj valamit, hogy a szemed be ne ragadjon!

URBINO: Jártam ma a jegyzőnél.

MICHELANGELO: Ne beszéljünk erről.

URBINO: Elmondta, hogy az a két fiatal leányzó, a kinek a kelengyét a mester ajándékba adta, érdemes, jóra való személyek.

MICHELANGELO: Örvendek. Bárcsak boldogak lennének, szeretetreméltó teremtések — ámbátor nagyon csunyak.

URBINO: A míg hazulról elvult a mester, itt járt az öcsöce.

MICHELANGELO: Jól van, jól . . . Ha vissza talál jönni, mondd meg neki, hogy hagyjon nekem békét és járjon a maga dolga után.

URBINO: Azt hiszi és helyesen, hogy legsürgősebb dolga megköszönni a mesternek azt a három-ezer tallért, a melyet neki adott, pedig nem is gazdag.

MICHELANGELO: Tudja, hogy szeretem; nincs mit köszönnie.

URBINO: Mester, üt az óra . . . éjfélt után egy óra van már . . .

MICHELANGELO: Készen van . . . de meghalok éhen. Nincs egy falat harapnivaló kéznél? Nézz utána a kenyeres ládában.

URBINO: Megnézem . . . Hja, a mester kamrájában az egerek éhen halnak. Mihelyt egy garasa van, nem oda adja az első jött-mentnek?

MICHELANGELO: Az ember teste kevéssel beéri. Csak ereje nincs arra, hogy szellemét a magasba emeljék.

URBINO: Itt a kenyér . . . egy kiesít keményecske, itt meg egy darabka sajt, sőt az üveg alján is kotyog még egy kevés maradék . . .

MICHELANGELO: Pompás! Ide vele. (Leveszi papiros-sisakját, egy deszkára teszi a lámpást és állva falatozik és nézi . . . nézi a szobrárt . . .)

Francziából fordította
Kelen Ferencz dr.

KÖLLŐ MIKLÓS.

(1861—1900.)

A gyors fejlődésnek indult magyar szobrászat egyik jeles művelője halt meg a napokban. *Köllő Miklós*, a segesvári *Petőfi-szobor* megalkotója, a ki oly sok reménnyel és nagy tervekkel indult neki a művészi pályának, váratlanul, élete virágjában, teremtő ereje teljében vált meg az élettől.

A csikmegyei Csomafalvának szülötte volt, telivér székely, azoknak a székelyeknek az ivadéka, a kik a faragó fejsze művészi kezelésére mintegy reá születnek. A hosszúfalusi faragó iskolában tanult, s már korán jelét adta annak, hogy több van benne a kezűgyességnél. Tovább látott az egyszerű kézművességnél, s három évig Münchenben tanult.

Hazatérve szobrászi álmait még nem valósíthatta meg, mert a megélhetés gondja a vállaira nehezedett. Műlakatossá lett, s az 1885-diki országos kiállításon tűnt fel készítményeivel. Azt forgatta elméjében, hogy kimegy Párisba, s tovább képezi magát a szobrászatban. Ez azonban terv maradt, s az ifjú növendék-szobrász *Zula György* műtermében kapott alkalmazást. Segített a mesternek az aradi vértanúk emlékszozártának készítésében.

Hosszú és nehéz volt az út, melyet meg kellett futnia, hogy művészi sikerekre tegyen szert, mert siker nélkül a művészi pálya nagyon meddő.

Első műve, a mely méltán figyelmet keltett, *Reviczky Gyula* korán elhalt jeles költőnk síremléke volt; majd a *szabadságharc-szobor* pályázatán tűnt fel gyönyörű tervével, s végre a

szobor is az ő műve. És tevékeny agya szünetlenül munkálkodott, míglen a kimerítő munkának megkezdődött romboló hatása. Ennek már nem állhatott ellen.

REVICZKY GYULA SIREMLEKE. — Köllő Miklós műve.

segesvári *Petőfi-szobor* juttatta őt az első babérhoz. Szívós székely volt, erős a küzdelemben, kitartó a munkában, ámde a sok munka egészségét aláasta. Egymásután alkotta kisebb méretű szobrait: a *Bölcsesség*, *Szent István*, *Mária Terézia* szobrárt, melyek egy-egy nagy épület belső díszítéséül készültek; a marosvásárhelyi *Kossuth-*

Áldozatul kellett esnie.

E rövid élet képe eltölti szívünket szomorúsággal. Mennyit alkothatott volna még az, a ki a magatörte úton ennyire tudta vinni!

Ámde sokat is szenvedett, s a halál megváltotta őt ezektől a szenvedésektől. Teremtő lelkének emlékét őrzik alkotásai.

Egyiptom szobrászata.*

Egyiptom szobrászatának, a libiai sivatag szélén, a hegyből kiugró kősziklából faragott gizehi szfinx-óriás a legrégebbi ránk maradt emléke.

Évszázadokon át feküdt állag homokba temetve, az idő vasfoga mégis nagyon megviselte. Arca egészen megrongálódott s csak ajkának megfagyott mosolya látszik még.

A gizehi szfinx fölülmúlhatatlan ügyességgel faragott szobor, *technikája* arról tanúskodik, hogy számtalan évszázadon keresztül művelhették itt a szobrászatot, míg ennyire vitték. E szobor pedig a régiség tudósok egyhangú véleménye szerint, még a történelmi dinasztiák uralkodása előtt készült s a Cheops idejéből való fölirotok már mint régiséget említik.

A legrégebbi egyiptomi szoborműveket nem ismerjük; valószínűleg húsz méternyi mélységben a föld alatt várnak kiásatásukra Gizeh környékén. A történelmileg ismert dinasztiák korából való művek évről-évre nagyobb mennyiségben kerülnek napfényre s Memphis, az ó-kori főváros helye, a leghálásabb talaja az ásatásoknak. Miként napjainkban, hajdanában is a fővárosokat keresték föl a legjobb művészek s ép azért a memphisi szobrász iskola alkotásai tekinthetők az ó-kori Egyiptom java műemlékeinek. Ez iskolát az emberi és állati alakok hajszálnyi pontossággal kidolgozott ábrázolása s kitűnő jellemzés karakterizálja, mely utóbbi nem elégszik meg a természetadta formák pusztá másolatával, hanem ezekben az érzésnek is kifejezést adni, az ember lelki világát visszatükröztetni törekszik.

A kairói múzeumban, az ötödik évezredből Kr. e., domborművü fatáblák vannak, a melyek alakjai oly finom formájúak és annyira életteljesek, hogy ilyen fadaragvány az egész műtörténelem folyamán is ritkaságszámba megy. Az önálló szobrok a halott szellemalakját lévén hívatta magukba fogadni, nem tüntetnek föl oly változatos mozdulatokat, mint a domborművek. Hogy a szobor a halott szellemalakját magába fogadhassa arányaiban, arcvonásaiban hasonlóknak kellett lennie eredetijéhez s azért ha életében föltűnő testi hibában szenvedett, ha púpos vagy sánta volt, úgy púposnak vagy sántának is ábrázolták.

A memphisi iskolából vagy húsz olyan szobor maradt ránk, mely elsőrangú szerepet játszik a művészetek történetében s ezek jórészt a kairói múzeum kincsei.

A párisi *Louvre* nevű múzeumban egy keresztbe tett lábakkal ülő irnok szobra látható, a mely nem szép, de a megszólalásig életteljes. Kitűnő a jellemzése Chefren fáraó gránitszobrának, továbbá a Raemkefa-ének a bulaki múzeumban. Mikor ez utóbbit kiásták, az összecsődülő arabok rögtön Seik-el-beled-nek nevezték el, falusi bírónak s

* Mutatvány *Dévald Kornél* •Művészettörténeti korrajzok• című művéből.

csakugyan úgy is tűnik föl, mintha akáczvesszejével a rakoncátlanok akarná megfenyíteni; valójában rabszolgái fölött szentét tartó egyiptomi nyárspolgárt ábrázol. Egyiptom fénykorának az első három dinasztiája (2000—1312-ig Kr. e.) több emléket hagyott hátra, mint az ezt megelőző tizenkettő együttvéve, de haladást ezeken nem igen látunk s később mind nagyobb a szobrászat elkorcsosulása.

1000 körül Kr. e. Saisban valóságos megújho-

A FALUSI BIRÓ — RAEMKEFA SZOBRA.

Egyiptom szobrászata.

dás támad a szobrászatban, mely a legkeményebb kővek kidolgozását tekintni főcéljának. A szobrok arckifejezése is élénk, a mozdulatok elevenek, de az sem tart sokáig s a görög befolyás hatása alatt felemás stílus keletkezik; a római császárok idejében lassan feledésnek indul az egyiptomi modor s a III. században Kr. u., mikor már a kereszténység hódít, egyiptomi képzőművészetről szó sem lehet többé.

Bármily különböző művészi értékkel is bírnak az egyiptomi szobrok, az a mód, a melylyel a művész az anyagokozta nehézségeket legyőzte: vagyis a *technika* mindenütt bámulatra méltó;

IRNOK.

Egyiptom szobrászata.

annival is inkább, mivel az aczélt nem ismervén, a legkeményebb kőzeteket is csak vasszerszámokkal munkálták meg. A gránit- és szerpentin-szobrok faragásánál hegyes vésővel apró darabokat pattogtattak le, az ily módon létrehozott formákat aztán finomra esiszolták. A legkolosszálisabb szobrok is minden aprólékos részletükben esiszolás alá kerültek.

Miként az ó-kori népeknél általában, az egyiptomiaknál is általános volt a szobrászati munkák befestése, mely szabály alól csak a színes kőből faragott képek vétettek ki. Mivel minden dolognak meg van a maga ősidőtől fogva előirt színe s mivel az egyes színárnyalatok összeolvastását, a színek keverését nem ismerték, az egyiptomi festmények és szobrok színezése egyaránt ríkött.

A műtörténelem tanúságai szerint a képzőművészet három ága egymástól elszigetelten mindig képtelen volt tartósabb virágzásra; de az is áll, hogy a három közül hol az egyik, hol a másik kerekedett fölül s hatásával a többi kettőt is befolyásolta. Egyiptomban a szobrászat s nyomában az építészet kelt először virágzásra; a festészet soha sem tudott a másik kettőnek az uralma alól fölszabadulni, illetve mikor erre alkalmá nyílhatott volna, a vallási szabályok nyugózték le. Ha ismerték is az árnyékolást, a távlat törvényeit, az egyiptomi festők a képirás e két lényeges eszközét nem alkalmazhatták s azért alkotásaik is, a szobrokhoz képest, vajmi primitív hatást keltenek. Az egyiptomi falképeken a testek kiterjedése csak két irányban volt jelezhető, az egyes testrészek formáit mindig arról az oldalról rajzolták, a mely fölül ezek jellegzetesebbek; a fej ez oknál fogva mindig arczlélben látható festményeiken, a szem azonban, hogy jobban fölismérhető legyen szemtől-szembe. Háromnegyed profilban festették a törzset, viszont ismét egész profilban a lábat, úgy hogy az egész test csavaroszerű helyzetet mutat minden egyiptomi falképen. A távlat mellözése egy másik furcsaságnak volt az oka s ez az, hogy az alakok csoportosításánál, a *kompozíció*-ban ezek soha sem kerülnek egymás mögé, hanem, ha több sor embert vagy egy-

más mögött következő tárgyakat festettek le, ezeket a képen mindig egy síkban és egymás fölött helyezték el. A tovavonuló katonák mindkét talpa például mindig egy vonalon nyugszik, több sor katona esetén ezek egymás fölött lépkednek. A tájképek is e miatt keltenek térvrajz, illetve térképszerű hatást. Hogy abban az esetben, ha a hieratikus szabályok le nem nyugózik ecsetüket, fejlettebb műveket is képesek festeni Egyiptom képirói, annak rajzaik a bizonyosságai, a melyek régi papyrusokon főnmaradtak. E rajzok között tréfások, humorosak is vannak, a melyek az örökké mosolygó délszaki ég alatt élt régi egyiptomiak derűs kedvéről tanúskodnak. A Turinban, Olaszországban őrzött papyrus-gyűjtemény egész karikatúra-sorozatot foglal magában, a mely egy nyegle öreg legényt figuráz ki. Az egyiptomi torzrajzok legszebbjei a humoros állatképek, a melyek az emberi karikatúránál jóval nagyobb számban is maradtak ránk. Legsűrűbben a macska szerepel ez utóbbiakon, a mint libákkal veszekszik vagy a patkányok ostroma ellen védekezik. E képek rajza, az alakok csoportosítása kifogástalan, a mi világos jele annak, hogy helyesen festett falképeket is készíthettek volna az egyiptomi művészek, ha a megcsontosodott hagyományosság le nem nyugózi tudásukat.

Egyiptom művészei csaknem kizárólag a fáraók, az általuk épített templomok s a gazdagabbak halotti kultuszának a szolgálatában állottak. Hogy alkotásaik azonban Egyiptom egész lakosságára hatással voltak, azt az ezrivel fölszínre kerülő közhasználati tárgyak bizonyítják, mint a minők az ékszerek, butorok, edények, evőeszközök stb. A míg a modern technikai föllendüléssel kapcsolatban a gépek értékét nem csökkentették az emberi kéz munkájának, a legegyszerűbb mesteremberek is szép formát igyekeztek adni alkotásaiknak s ezekben a maguk korabeli művészetnek a hatása alatt önkéntelenül is ennek a hatását tükröztették vissza. Ezt tették az egyiptomi kézművesek is, a kiknek munkái, más szóval iparművészetük alkotásai fejlett kereskedel-

ARCKÉP A LEGRÉGIBB KORBÓL.

Egyiptom szobrászata.

mük révén világszerte elterjedtek, még inkább növelvén ez által a befolyást, a melyet az egyiptomiak képzőművészetükkel az ó-kor csaknem összes népeire s a görögökre is gyakoroltak.

Divald Kornél.

HETIVÁSÁR PESTEN.

Képünkhez.

Wagner Sándornak, a külföldön élő jeles magyar festőnek egyik kedves képét mutatjuk be olvasóinknak. Nem most készült, mert ma már nincs hetivásár Pesten. A «régi jó idők» tisztaság hagyománya volt a hetivásár, a vidéki mezővárosokban, nagyobb községekben ma is látható a piaci életnek ez a mozgalmassága, mely hetenkint egyszer élénkíti a hétköznapi életet.

Az árúczikknek egész halmaza vár vevőre a sátrak alatt, a kiterített ponyván, a gyékényen. Hangos kikiáltók vetélkednek egymással; itt a tyúk-borítók természetes kofái kínálják a lábaiknál fogva összekötött apró marhát, amott gyolcsot, festett vásznat árulnak, a fazekasok hosszú sorban árulják mázas fazekait, és egész kis sátor-város szorong egymás mellett. A szomszéd városokból jött mesteremberek megszokott helyeiken vertek sátrat, s a szem nem győzi nézni a sok kívánatos holmit.

A laczikonyhák tájkán orr- és inycsiklandó szag árad szerte, s vigan húzza a cigány. Parázs verekedés is akad minden vásáron, s egy-két zavarosban halászó nadrágos meg nem nadrágos fiók bele talál véletlenül nyúlni más embernek a zsebébe.

Festő embernek kedves az ilyen tárgy, változatos színek, élet és mozgalmasság mindenütt, csupa érdekes arc, melyek a vásznon jól festenek, a mint hogy az életben is megragadják a szemlélő figyelmét.

Ma már mindennap hetivásár van Pesten. A népes utcák kirakatai előtt száz meg száz ember ácsorog; ha feljön a vidéki, megtalálja mindazt, a mit ezelőtt a hetivásárokon szokott keresni.

Hja, a régi Pest nagyvárossá fejlődött, s ma-holnap a vásári jeleneteket ábrázoló képek is az újság varázsával hatnak reánk. Halad a világ, szédítő gyorsan halad.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Az önképzőkörök szervezkedése serényen folyik. Rendre megalakulnak a tisztikarok és nemsokára a választási buzgólkodás derekas munkának fog helyet adni. A *máramarosszigeti ev. ref. lyceum* «Szilágyi-kör»-ében titkár Báthory Lajos, jegyző Szegedy Miklós lett, a kör írott lapját, a «Hajnal»-t Doroghy Kálmán és Szirmay Bálint szerkesztik. A *temesvári főreáliskola* «Petőfi-kör»-ének titkárává Leipnik Alfrédet, főjegyzőjévé Beck Bélát választották. A *szászvárosi ev. ref. Kun-kollégium* «Arany János-

kör»-ében Pujkán Péter választotta meg jegyzőnek, a négy felső osztálynak egy-egy «képviselő»-je van. A körnek 75 tagja van. A *makói állami főgimnáziumban* a titkár Gerő Vilmos, a főjegyző Bauer Péter lett. A *sarvasi főgimnáziumban* Belopotoczki István került ki alelnöknek, míg a «Zsenge» című lap szerkesztésére Klár Kornélt és Varga Gyulát szemelték ki.

Kirándulás. Az *igloi főgimnázium* 70 tanulója (VI—VIII.) szeptember 15—16-dikán kirándulást rendezett Fischer igazgató, Roth Márton h. igazgató és Roth Róbert főgimn. tanár vezetése alatt Iglóról—Poprád—Tátra-Lomnicz—Ó-Tátrafüred—Felső-Hágy Csorbára. A kirándulásról az ifjak sok szép benyomással s az isteni természet iránt fokozott szeretettel és esodálattal tértek vissza szeptember 16-dikán este Csorbáról vonattal Iglóra. A két nap alatt begalogolt terület körülbelül 48—50 kilométert tesz ki.

Gyász hír. *Neugebauer László*, a nagyszombati főgimnázium VII. osztályának tanulója rövid szenvedés után jobblétre szenderült. Osztálytársai koszorút tettek a jó barát és kedves tanuló társ sírjára.

A sérelemért elégtétel. Múlt tanév áprilisában történt, hogy az *igloi főgimnázium* tanulói tanulmányútát tettek Fiuméba, honnan átmentek *Cirkvenicára* is. Itt történt, hogy hat horvát diák megvádolt két védtelen fiút s azok nemzetiszínű jelszalagját letépték. Az igazgató panaszt tett a horvát bálnál, ki az ügyet felterjesztette a kultuszminisztériumhoz. Onnan megjött a panasz eredménye. Az egyik horvát fiút — ki 17 éves foglalkozás nélküli — nyolcz napi fogságra, a többi öt horvát gimnázistát 16—16 órai szigorú carcerra ítelték és Cirkvenica előjárósága sajnálatát fejezte ki az incidens fölött.

A dévai állami főreáliskola «Salamon Ferenc-önképzőkör»-e szeptember 14-dikén tartotta meg XXII. alakuló gyűlését *Krenner Miklós* tanárnak vezetése mellett. Tisztviselők lettek: ifj. elnök *Engel Dávid* VIII. o. t., alelnök *Biró Dezső* VIII. o. t., titkár *Tóglás Géza* VIII. o. t., főjegyző ifj. gr. *Haller János* VII. o. t., aljegyző *Pallos Sándor* VII. o. tan., pénztáros *Appel Sándor* VIII. o. t., főkönyvtáros *Jaszovics Géza* VIII. o. t., alkönyvtárosok *Hirsch Manó* VIII. o. t., *Weil Lajos* VII. o. t. Ezekén kívül teremőrköt, bíráló-bizottsági tagokat választottak.

A körmőczbányai m. kir. állami főreál ifjúságának «Toldy-önképzőkör»-e szeptember 16-dikán délután tartotta meg alakuló gyűlését *Tokaji Nagy Kálmán* vezető-tanár úr vezetése alatt, mely alkalmal a következő tisztújítás esett meg: Titkár lett *Reisfeld L.* VIII. o. t., főjegyző *Horváth Ákos* VIII. o. t., aljegyző *Wildmann Jenő* VII. o. t., főpénztáros *Lieser Ferenc* VII. o. t., ellenőr *Luley Rezső* VIII. o. tan., főkönyvtáros *Csaszlava Ignác* VIII. o. tan., alkönyvtárosok *Singer Gyula* VIII. o. t. és *Janszky Béla* VII. o. t.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Művészettörténeti korrajzok. Bevezetésül a képzőművészetek egyetemes történetébe. Írta *Divald Kornél*. Első kötet. Budapest, 1900. 8-rét, 237 lap. *Divald Kornél* kisebb-nagyobb művészettörténeti dolgozatai sűrűn látnak napvilágot a művészeti folyóiratok hasábjain s szava mindenkor figyelemreméltó. A fenti címmel egy nagyszabású munkájának első kötete jelent meg, mely a javát mutatja be annak, a művészet korszakról-korszakra való fej-

lődésének a rövid vázolója keretében, a mit a világnak e téren kimagasló nemzetei, illetve az ezekből kivált korszakot alkotó nagy mesterek az építészetben, szobrászatban és festészetben létre hoztak. Az egyetemes művészettörténet anyagából csak azt választja ki, a minek ismeretére minden művelt embernek szüksége van. Anyagát lelkiismeretesen s tisztult ízléssel válogatta össze. A kötet tartalma két részre oszlik. Az első rész az ó-kor képzőművészetét öleli föl, míg a második a középkor képzőművészetét tárgyalja egészen a XIV. század végéig. A 86 képpel díszített csinos kiállítású könyv a Szent-István-Társulat kiadása. Ára fűzve 2 korona, díszes kötésben 2 korona 40 fillér.

A Szent-István-Társulat kiadásában a következő iskolakönyvek jelentek meg:

Győrffi-féle «Fali egyszerű». Ára 1 kor. 20 fillér.

Demény Dezső. Egyháztörténelem a középiskolák felső osztályai számára. Ára fűzve 1 korona 20 fillér.

Ember Károly—Kovács Pál. Számítan polgár isk. I—II. osztálya számára. Ára 1 korona 40 fillér.

Kiss Ernő dr. Stilsztika és poétika a felsőbb leányiskolák és tanítóképzők számára. Ára 2 kor. 40 fillér.

Ertl Heribert. Természettan a népiskolák felső osztályai számára. Ára 48 fillér.

Újházy László. A magyar nemzet történelme. Középiskolák III—IV. osztálya számára. Ára 2 kor. 40 fillér.

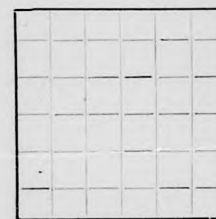
FEJTÖRŐ.

Tréfás számtani feladvány.

Egy apa három fia számára örökségbe lugy 17 disznót, hogy azon a következőképen osztozzanak: a legidősebb kapja a felét, a középső harmadrészt és a legfiatalabb a kilencedrészt. Egy disznót sem szabad szétdarabolni, azaz mindenki csupa egész disznót kapjon.

Hogyan történjék az örökség szétosztása?

Földrajzi négyzet.

1. A legszebb fekvésű nagyváros a föld kerékességén.
2. A Nilus egy mellékfolyója.
3. Közép-Arábia egy tartománya.
4. A magyar Alföld legnagyobb városa.
5. Kaukázia egy városa.
6. Délkeleti Khina egy kikötő városa.

A kezdőbetűk felülől lefelé olvasva egy híres sarkutató nevé adják.

Keprejtvény.

Megfejtési határidő 1900. szeptember 30.

A 50. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Számtani kérdés: 9, 7, 1, vagy 6, 9, 2, vagy 3, 11, 3.
Földrajzi kérdés: Beocsin község. **Történelmi kérdés:** Guidotto Vicenzo, Velence követe. **Keprejtvény:** Ki mint vet, úgy arat.

Helyesen fejtették meg: Lukachich Mihály, Techet Károly, Pappszász Tamás, Mészey József, Géczy Géza, Jurenák Géza, Szauer József, Lőrincz Ferenc és Dezső, Zomody József, Weisz Hugó, Takács Gyula, Ember István, Néder Károly, Glósz Ödön, Marcsék Sándor, Bejna Ferencz, Kutlik Félix, Buzáth Jenő, Prágykik Flóris, Kohn Benő, Przybilla Jenő, Fuchs Jenő, Zádor testvérek, Posch Károly, Fried Nándor, Lázár Antal, Borosnyay Oszkár, Legányi Ernő, Majtinszky Miksa, Balássy Miklós, Elszász Miksa, Joó Miklós, Niedermann Zsigmond, Weisz Ernő, Skantusz Rezső, Laufer Rezső és Ödön, Emmerling László, Lustig Henrik, Spur Endre, Scharer Sándor, Kelemen Mór, Árpád és Jenő, Adler József, Ajtay Géza, Parcesetich László, Milhofer Gyula, Roth Ottó, Koscs Antal, Novák János, Török Miklós, Háberfeld Aurél.

A kifizetett könyvjutalmat, Laurie A. «A diákélet Angolországban», ford. Hegedüs Pál, *Joó Miklós* előfizetőnk nyerte meg Rimaszombatban.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Önképzőköri tudósítóknak újabban a következő ajánlközöket fogadtuk el: Szabó Mihály, nagykarolyi főgimnázium, Róth Ottó, szászvárosi főgimnázium.

Szabó Mihály, (Nagy-Károly.) Tudósítását hozzuk. Az előre jelzett új előfizetőket szívesen fogadjuk. — **G. S.** (Temesvár.) Költeménye nemes érzelemből sarjadt, de még erősen gyöngé hajítás. — **Török Miklós.** A beküldött diákszólások nagyon általánosak. — **Adler Endre.** Besoroztuk. — **Háberfeld Aurél.** Egy szám ára 20 fillér. — **Rosa Elemér** olvasótársunk kéri a Tanulók Lapja előfizetőit, hogy nem volna-e valaki hajlandó a lap ez évi folyamának 1—15. számait egy-két hétre kölcsön adni. Az illető szíveskedjék a nevezettnek elküldeni. Címe: *Vág-Podrágy*. — **Novák János.** Még nem jelent meg. — **Koscs Antal.** A czímzalagot kijavítottuk. — **Deil Jenő.** Az értesítőt nem kaptuk meg. Ajánlatát elfogadjuk. — **Gyártás Elemér.** Önt bizzuk meg. — **Fried Nándor.** Megtörtént. — **R. O.** (Szászváros.) Bélyeggyűjtemény elárúsítást nem követhetünk. Tudósításait elvárjuk. — **ifj. Molnár Kálmán.** Minden nagyobb papírkereskedésben kaphat. A finomabb készítésűek drágábbak, van köztük olcsó is elég. Czégekét nem ajánlunk. Olyan czélra való versgyűjteményt sem ismerünk. A mi van, az vásári munka. Bármely jeles költőnk műveiben talál alkalmas versiket, egy-egy szép mondást; míg gyűjti, legalább olvassat is, ebből pedig nagyobb a haszna, mint a képes levelezőlaponkból. — **Boda Jenő.** Beváltak. — **Juvenis infelix.** Szomorú álneve daczára is megbizzuk önt a tudósítói tiszttel. — **W. S.** (Zombor.) A tudósításokat szíveskedjék a papírlap egyik felére írni csak, a másik fele maradjon tiszta. — **Kezdi poéta.** Kezdetnek is nagyon gyenge. Mindenekelőtt a verselés törvényeit kell megtanulnia, mert a beküldött vers ebben a tekintetben is fogyatékos. A leíró költeményekben *hangulat* legyen. — **M. A.** (Budapest.) Ha tagja az önképzőkörnek, ajánlatát elfogadjuk. — **D. J.** (Szombathely.) 1. A ki VII. osztályos korában jut sor alá, annak három évig kell szolgálnia, a ki VIII. osztályos korában, az érettségi bizonyítványa alapján, az egyéves önkéntes lehet. 2. Mehet theológiára. 3. Folyamodni a sorozó kerületéhez tartozó hadtestparancsnoksághoz kell. — **S. J.** (Makó.) A rokon nyelvek alapján könnyebb, de ha van nyelvtelensége, megtanulhat a magyar nyelv alapján is. A földolog a helyes módszer mellett a kitartó szorgalom. Sokat kell olvasnia, szokásos szaporítania és ha módjában áll, a nyelvet gyakorolnia. — **Zombori.** A mutatványszámot kerök mind bejötték, s így a mit ön megjósolt, a gárda nagyobbodik. Csak tovább a buzgósággal.

FELHÍVÁS ELŐFIZETÉSRE.

A *Tanulók Lapja* október 1-jén kezdi meg új évfolyamát. A nyolczadik évfolyamot nyitjuk meg. Hogy mi volt ez alatt az idő alatt a *Tanulók Lapja*, azt régi előfizetőink tudják. Szép és nemes viszony fejlődött ki a lap és olvasói között, évek teltek el, s ez a viszony mind bensőbbé és melegebbé vált.

Az új szerkesztő nem szakít a hagyományokkal, ezéljével ugyanazt vallja, amit elődje: a *nemzeti műveltségnek* jelszavával indul meg, s törekedni fog, hogy minden magyar diák megtalálja az ő kedves lapjában azt, a mi őt érdekli, a miben gyönyörködik, s a miből valamit tanulhat.

Lelkes írók, tanfériak, az ifjúságnak igazi barátjai csatlakoztak a szerkesztőhöz, hogy nehéz feladatát sikeresen oldhassa meg. Hadd álljon itt azoknak a neve, a kik a *Tanulók Lapjában* írni fognak:

Benedek Elek, Jakab Odön, Jancsó Benedek, Balassa József, Solymossy Sándor, Palágyi Lajos, Kúnos Ignác, Kelen Ferencz, Lévy Ede, Wonaszek A. Antal, Gábor Ignác, Zsigány Árpád, Still Nándor, Sárffy Aladár, Teveli Mihály, Szirtes Ignác, Roboz Andor, Földes Géza, Kovács Sándor, Recht Sándor, Exner (Regőczy) Győző, Garády Viktor, Nógrádi László stb. Be fogjuk vonni munkatársaink körébe mindazokat az írókat, a kik a magyar ifjúságnak a lelki világát ismerik, a kik a szép és hasznos ismereteket vonzó alakban tudják közkincesé tenni.

Új évfolyamunk gazdag és változatos tartalma az előfizetőket hétről-hétre meg fogja lepni. Minden hangzatos ígéretnél többet ér az, a mit adunk.

A «*Tanulók Lapja*» állandóan két hosszabb elbeszélést közöl. Az új évfolyam *Bulwer*-nek, a világhírű angol regényírónak

«Pompéji pusztulása»

ezimű nagy regényével nyílik meg, a melyet lapunk szerkesztője, *Gaal Mózes* dolgozott át a «*Tanulók Lapja*» számára. Ez a hatalmas mű számot tart arra, hogy a benne lefolyó dráma minden mozzanata a legélelkebb érdeklődést fogja kelteni lapunk olvasóiban. Színgazdag képek hosszú sora vonul el benne lelkünk szeme előtt a bómólvó római világ életéből, mikoron a kereszténységnek megtisztelt eszméi új világot kezdenek a romok felett teremteni.

Közölni fogjuk *Verne*-nek, a kifogyhatatlan francia regényírónak egyik regényét, mely érdekesség dolgában méltán sorakozik az eddig közlöttekhez.

Jancsó Benedek «*Kőrösi Csoma Sándor*» életét írta meg lapunk számára, mintegy emlékoszlopot emelve a magyar tudomány e páratlan hőisének.

Nógrádi László költői hangulatú «*Homokba írt meséi*»-t folytatja, s az iskola világát tárgyzó elbeszéléseknek, rajzoknak egész sora vár közlésre készen.

Czikkeink felölelik az irodalomtörténetet, szépművészeteket, földrajzot, néprajzot, szóval a természettudományoknak minden ágát. S különös gondot fordítunk arra, hogy a tudományos tárgyú czikkek is világos, könnyen megérthető módon költői szép köntösben jelenjenek meg.

Havonkint egyszer *zenei rovatot* adunk, melynek vezetését *Recht Sándor*, a jeles virtuóz és a zeneirodalom ismert nevű munkása vállalta magára.

Fentartjuk az élénk összeköttetést az ifjúsági ön-

képzőkörökkel, mindenütt lesznek tudósítóink, s ahol önkényteljesen még nem akadt volna az önképzőkörök titkára vagy főjegyzője teljesíti ezt a tisztelet. Buzgó tudósítóink az év végén fáradságukért *értékes könyvjutalomban* fognak részesülni.

Szerkesztői üzeneteinkben minden érdemleges kérdésre a legnagyobb készséggel megfelelünk és esetről-esetre útbagazítással szolgálunk.

Fejtörő rovatunk *sakk* feladványokkal és *számrejtvényekkel* fog bővülni. A *sakk*-rovat vezetésére a magyar sakk-játékosok egyik legjelesebbjét *Exner Győző* tanárt kértük fel. Úgy hisszük, hogy előfizetőink között sokan vannak, a kik e nemes és elnefejlesztő játékot értik.

A rejtvények megfejtői között minden héten *jutalomkönyvet* sorsolunk ki.

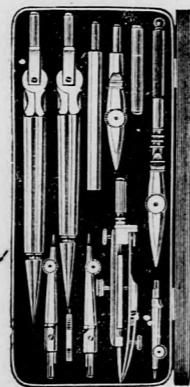
Annak a tudatában, hogy minden erőnkkel telhetőt meg akarunk és meg fogunk tenni lapunk fejlesztése érdekében, teljes bizalommal fordulunk hozzátok, magyar ifjak, rajtatok mulik, hogy gárdánk még erősebb, buzgóságunk még nagyobb, s a reménységünkben élő siker még hathatósabb legyen.

A «*Tanulók Lapja*»-nak előfizetési ára egész évre 9 K. 60 fillér; félévre 4 K. 80 fillér, és negyedévre 2 K. 40 fillér.

A ki *tíz* előfizetőt gyűjt, annak *egy* évig ingyen küldi a kiadóhivatal.

Gyűjtő ivateket készségesen küldünk lapunk előfizetőink. Arra figyelmeztetjük a gyűjtőket, hogy ezeket az ivateket az összeggyűjtött pénzzel *egyidejűleg* küldjék be a kiadóhivatalhoz (Budapest, IV., Egyetem-u. 4.).

A «*Tanulók Lapja*» szerkesztősége.

CALDERONI ÉS TÁRSA

BUDAPEST,

Váci-u. 1. Kishíd-u. 8.

ajánlják a legnagyobb választékban és igen jutányos áron a legfinomabb kivitelű

svájci rajzeszközöket,

finom kivitelű hengeralakú rajzeszközöket. Legjobb minőségű **Klitz** vagy **Riefelgyártmányu**

iskolai rajzeszközöket.

Szemüvegek és orrszíptetők, mennyiség-tani, természettani, láttani, villamos és vegytani készülékek, színház és tábori látesővek, szoba-, ablak- és fürdőhőmérők, fényképezési készülékek.

Képes árjegyzékek kívánatra bérmenve küldetnek.

A Középsiskolai Matematikai Lapok

VIII. évfolyamának első száma a következő tartalommal jelent meg: *Baumgartner Alajos*: Vázlatok a matematika történetéből (Eratosthenes). *Dr. Bozoky Endre*: Az algebrai egész függvényekről. *Mikola Sándor*: A föld alakja és méretei. *Szirtes Ignác*: Ábrázoló és constructív geometria. Kitérő feladatok és gyakorlatok. Megoldott gyakorlatok és feladatok. Tréfás feladatok.

8829

A megfejtők névsora.

Előfizetési ár egész évre 6 korona.

Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal.

Budapest, VI., Hunyadi-tér 4., I. em. 10.